

28.11.2018

Ärende/22

§ 397

Den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen om ökning av kännedomen om cirkulär ekonomi och klimatet i Helsingfors

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Beslut

På förslag av ordföranden bordlade stadsfullmäktige ärendet till stadsfullmäktiges sammanträde 16.1.2019.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Stadsfullmäktige betraktar den av ledamoten Mia Nygård väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Mia Nygård och 24 andra ledamöter föreslår i sin motion att man i Helsingfors ska lyfta fram kännedomen om cirkulär ekonomi och klimatet, särskilt vid läroanstalter och daghem samt stadens arbetsplatser.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till stadsmiljönämndens miljö- och tillståndssektions, fostrans- och utbildningsnämndens samt Samkommunen Helsingforsregionens miljöjänsters (HRM) utlåtanden och konstaterar att Helsingfors stads arbetsgrupp för utsläppsminskingsprogram har utarbetat ett förslag till åtgärdsprogram vid namn Kolneutralt Helsingfors 2035 (HNN 2035) i syfte att uppnå stadsstrategins målsättningar. I programmet föreslås bland annat följande åtgärder för att främja kännedomen om cirkulär ekonomi och klimatet bland både stadens invånare och dess anställda:

- Man stärker kunskaperna om åtgärder för att stävja klimatförändringen och om cirkulär ekonomi i läroplanerna och generellt sett i skolarbetet. Man utvecklar lärarnas kunskaper.
- Man ökar miljöfostran i småbarnspedagogiken och i skolorna.
- Staden ordnar kurser och utbildning för sina anställda, för de förtroendevalda och för stadsborna om stävjande av klimatförändringen och om anpassning till densamma samt om cirkulär ekonomi och delningsekonomi.
- Man genomför ett pilotprojekt om att utvidga bibliotekens utlåning till att gälla även till exempel elcyklar, energimätare och andra redskap och tjänster som används sällan, till exempel att göra utskrifter, användning av symaskin.
- Man uppmuntrar stadens anställda och stadsborna att skaffa produkter från Baggböle arbetscentral, Uusix-verkstäderna och Huvudstadsregionens Återanvändningscentrals butiker.

I HNH 2035 har man som en åtgärd också föreslagit uppgörandet av en vägkarta för cirkulär ekonomi och delningsekonomi. De behov av utbildning i cirkulär ekonomi inom stadsorganisationen som eventuellt identifieras i samband med att programmet utarbetas kan skrivas in som åtgärder i vägkartan.

Man håller som bäst på med att bereda bedömningen av HNH 2035:s konsekvenser för näringslivet samt en plan för kommunikation och växelverkan. När dessa blir klara, går åtgärdsprogrammet vidare för politiskt beslutsfattande.

Helsingfors stad vill främja cirkulär ekonomi i sin egen verksamhet. Miljötjänsterna skickade hösten 2017 en enkät till stadens alla sektorer och affärsverk för att kartlägga kännedomen om cirkulär ekonomi och hur den förverkligas i stadens olika funktioner. Det är meningen att man på basis av enkäten gör fördjupade intervjuer i syfte att hitta redan etablerade goda verksamhetssätt eller eventuella gemensamma utvecklingsobjekt för att främja cirkulär ekonomi.

Miljötjänsterna samordnar och utvecklar stadens verksamhet för ekologiskt stöd. Det ordnas en tvådagars grundkurs för de ekostödpersoner som verkar bland de anställda och där man noga sätter sig in i miljöfrågor. Bland annat finns det särskilda delar av utbildningen där man går in på klimatförändringen och Helsingfors klimatvägkarta. I kursen ingår dessutom en presentation om aktuella frågor i avfallshanteringen och sortering i huvudstadsregionen som hålls av en representant för Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster HRM. Ekostödpersonerna fungerar i sina respektive arbetskollektiv som sakkunniga i miljöfrågor. De vidarebefordrar information och engagerar de övriga anställda i en process för att de ska ändra på sina verksamhetsrutiner mot något

som är bättre för miljön. Stadens samordnare för ekostödsverksamheten lånar ut HRM:s sorteringspel till ekostödpersonerna som kan ha det med sig på personaltillställningar. Dessutom har HRM:s sorteringspel skickats ut till de daghem och lekparker där det finns en utbildad ekostödperson. Det planeras ett seminarium för huvudstadsregionens ekostödpersoner på temat cirkulär ekonomi under hösten 2018. Vid stadens moderorganisation verkar för närvarande ungefär 750 utbildade ekostödpersoner.

Utbildningsnätverket för stadsmiljösektorn (KYMP Akademia) utbildar stadsmiljösektorns personal, och ett tema har varit klimatfrågor och frågor kring cirkulär ekonomi i vid bemärkelse. Dessutom har man för avsikt att ordna olika slags kurs- och kommunikationstillställningar i anslutning till sektorns miljöprogram.

Chefernas specialyrkesexamen i ledarskap kommer i fortsättningen att innefatta en uppgift med anknytning till stadsstrategins och verksamhetsplanens miljösynpunkter. De chefer som deltar i kursen dryftar sina egna sektors miljömålsättningar och deras förhållande till verksamhetsplanerna. Uppgiften genomförs i samarbete med miljötjänsterna.

Innefattandet av kännedom om cirkulär ekonomi och klimatet i studiematerial för stadens anställda, vilket föreslås i motionen, är ett utmärkt förslag och stöder i sin tur möjligheten att förverkliga stadsstrategins och HNH 2035:s målsättningar.

Stora Räntans naturcentrum, som upprätthålls av miljötjänsterna, är ett kolneutralt besöksmål. Där kan besökarna bekanta sig med bland annat ett vindkraftverk i liten skala och apparater som utnyttjar solenergi. Man kan värma sin mat på en solgrill eller i en soldriven ugn. Temat förnybar energi behandlas på ett upplevelserikt och aktivitetsinriktat sätt också i samband med barnens äventyr på ön och då skolungdomarna har sina natur- och miljöutforskningsdagar.

Mikroplastfrågan ingår i den utbildning som högstadie- och gymnasieeleverna får i naturskolan. Naturskolans lärare får kontinuerligt utbildning i dessa ämnen. Stadens egna resurser är emellertid små när det gäller att utöka naturfostran. I huvudstadsregionen sköter HRM rådgivning gällande avfallshantering och sortering på kommunernas vägnar.

Miljötjänsterna för en dialog med bland annat Baggböle arbetscentral och Huvudstadsregionens Återanvändningscentral och planerar åtgärder tillsammans med dem för att främja synligheten och skärpa profilen. Centrumbiblioteket Ode ska enligt planerna ha ett utrymme för växelverkan, där stadens anställda kan möta stadsbor och uppmuntra dessa att delta i utvecklingen av staden och där de kan öka förståelsen också för hur invånarna med sina egna val och handlingar kan främja

cirkulär ekonomi och motverka klimatförändringen. På Ode kan man tillsammans till exempel hitta på idéer om utveckling av bibliotekens roll i delningsekonomi på basis av stadsbornas behov eller ge synlighet åt Uusix-verkstäderna eller Återanvändningscentralen till exempel med hjälp av popup-affärer eller hörnor inredda med återvunna möbler.

Fostrans- och utbildningssektorns åtgärder

Principerna för hållbar utveckling ingår i de olika utbildningsstadiernas läroplaner. Också FN:s Agenda 2030-mål beaktas i fostran och utbildningen. Studerandena, eleverna och barnen samt deras familjer är delaktiga i främjandet av en hållbar verksamhetskultur.

Planen för småbarnspedagogik styr in verksamheten på att främja sambruk av utrustning och lokaler, måttlighet, sparsamhet, reparation och återvinning. Eleverna får i enlighet med läroplanen för den grundläggande utbildningen handledning i att vara konsumenter. De får också instruktioner om sina rättigheter och sitt ansvar och om etisk förbrukning. Undervisningen främjar klimatmedvetenhet. Man tar reda på olika naturresursers tillräcklighet i enlighet med den cirkulära ekonomins principer, och man undersöker miljöns tillstånd och hur allt detta inverkar på människans näringar och kulturer. Eleverna handleds att betrakta ekonomisk verksamhet ur en etisk, ekologisk och global synvinkel, och de styrs att bedöma hur deras val och handlingar inverkar på miljön. Fenomenbaserad inläring bidrar till att kännedomen om cirkulär ekonomi och klimatet kopplas ihop mellan olika läroämnen.

Studierna på andra stadiet ger studerandena möjlighet att utveckla idéer om främjande av miljömedveten verksamhet. De ger också tillfällen till att utforma nya slag av hållbara framtidslösningar där målet är ekosocial bildning. Vidare sporras studerandena till etiskt ansvar och aktivitet. I studerandenas studier ingår ekologiskt hållbar utveckling, cirkulär ekonomi och ekosocial bildning.

I det fria bildningsarbetet beaktar man det omfattande innehållet i hållbar utveckling i alla ämnens pedagogik och lärmiljöer. Sociokulturellt hållbar utveckling innebär att man ökar den sociala gemenskapen och skapar nya lärmiljöer där människorna kan lära av varandra och dela med sig information och kunskap, till och med utan en lärars närvaro.

Det finns en hel del aktivitet kopplad till cirkulär ekonomi och klimatkännedom i skolorna, gymnasierna och yrkesutbildningen. Det finns sammanlagt 27 grönflaggade daghem, skolor och läroanstalter. Ungdomar från Helsingfors har deltagit bland annat i den riksomfattande ungdomsakademin (Nuorten Akatemia) och WWF:s klimattoppmöte för ungdomar. I projektet energisparande 50/50 har vissa skolor mätt sin energiförbrukning under åren 2016–2017 och fått 50 procent av den uppnåd-

da inbesparingen i retur för skolans eget bruk. Gaika är ett projekt där Helsingfors har formulerat utmaningssignaler också i förhållande till hållbar utveckling. De ska ses som en inbjudan till företagen att tillsammans med den grundläggande utbildningen och gymnasieskolorna ta fram innovationer för nya slags lärmiljöer.

Daghem, skolor och läroanstalter utnyttjar på ett mångsidigt sätt material om hållbar utveckling från flera olika instanser (till exempel HRM, WWF, återanvändningscentralen). Återvinning, klimatmedvetenhet och energieffektivitet beaktas då läroanstalternas lärmiljöer utvecklas och nya lokaler planeras. Ekostödpersonerna inom småbarnspedagogik, skolor och läroanstalter, skolornas ekoteam och miljöråd planerar, styr och bedömer enhetens verksamhet som en del av planeringen och utvecklingen av verksamhetskulturen för en hållbar framtid.

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänsters åtgärder

Samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) verkar för att aktivt främja samarbete på temat klimat och cirkulär ekonomi. HRM tar fram uppföljningsdata för huvudstadsregionens städer. Det är fråga om information om klimatförändringen, om hur denna motverkas och hur man anpassar sig till den och om cirkulär ekonomi. Materialet finns tillgängligt för alla städer i form av grafer och kartor, och städerna får fritt använda det i sin interna information och sin kommunikation.

HRM har ett mångsidigt utbud av lektioner i cirkulär ekonomi för skolor, läroanstalter och daghem. Ämnen för den avgiftsfria miljöfostran är bland annat återvinning, förebyggande av uppkomst av avfall, miljöansvarsfull konsumtion, dricksvatten och spillvatten. HRM:s avgiftsfria miljöfostran når årligen över 30 000 barn och ungdomar.

Tack vare fadderskolprogrammet ges ungefär tio skolor per år en heltäckande miljöfostranshelhet. Skolan kan välja tema för programmet, antingen hållbar konsumtion eller det livsviktiga vattnet. Programmet med fadderskolor har innefattat över 100 skolor, av vilka mer än hälften har varit från Helsingfors.

Det finns fritt tillgängliga läromedel på HRM:s webbsidor. Där hittar man också HRM:s sorteringsspel med vilket man lär sig sortering men också råvarornas kretslopp till returprodukt, och en hobbybok som berättar om återvinning, sortering, hemmets vattnekonomi, energisparande och luftvård.

HRM förhåller sig öppet till att delta i eventuella samarbetsprojekt för att utveckla metoder för kunskapsbaserat påverkansarbete samt rådgivning och läromedel.

28.11.2018

Ärende/22

Ekokompassen är ett redskap för administrering av miljöfrågor och för ett systematiskt miljöledarskap. Ekokompasscertifikatet förtäljer om att dess innehavare har gått in för fortsatta förbättringar och att efterleva Ekokompassens tio kriterier. HRM ansvarar för att Ekokompass-tjänsten ges Helsingfors stads dottersammanslutningar, företag och publiktillställningar i huvudstadsregionen. Ekokompassen gör det möjligt att tillämpa stadens miljöstrategier och målsättningar som en del av verksamheten på gräsrotsnivå. Närmare 60 organisationer på 130 verksamhetsställen använder Ekokompassen i Helsingfors.

HRM använder också utdelningen av ett klimatrelaterat klimatpris och ett juniorklimatpris för att sporra företag, sammanslutningar och stadsborna i klimatfrågor och kring temat cirkulär ekonomi.

HRM tog i fjol emot ungefär 900 besökare från skolor och läroanstalter samt kommunala ekostödpersoner på sina avfallshanteringsställen. Käringmossens ekoindustricentral och Sortti-stationerna synliggör på praktisk nivå materialkretsloppet och hur material styrs vidare som returmaterial.

Vattentemat konkretiseras genom skolelevernas besök på reningsverk. HRM ger alla skolor i huvudstadsregionen möjlighet att kostnadsfritt besöka Viksbacka avloppsreningsverk. Också expertgrupper och föreningar ges tillfälle att besöka stället utan avgift. Det kommer årligen 4 000–5 000 gäster, av vilka den stora merparten är skolelever och studerande.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuutettu Mia Nygårdin aloite kiertotalouden ja ilmastotietouden nostamisesta Helsingissä
- 2 Lausunto 17.8.2018, valtuustoaloite kiertotalouden ja ilmastotalouden nostamisesta, HSY

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 12.11.2018 § 710

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6
Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

28.11.2018

Ärende/22

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Mia Nygårdin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 17.08.2018 § 148

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto antoi Mia Nygårdin ja 24 allekirjoittaneen laatiman valtuustoaloitteen johdosta seuraavan lausunnon:

Mia Nygård ym. esittävät aloitteessaan kiertotalous- ja ilmastotietouden nostamista Helsingissä. Ilmastonmuutoksen torjuminen ja kiertotalouden toteuttaminen ovat toisiaan tukevia tärkeitä tavoitteita, joita huomioidaan kasvavassa määrin kuntien strategioissa ja linjauksissa. Myös Helsingin kaupunki on asettanut strategiassaan 60 prosentin päästövähennystavoitteen vuodelle 2030 ja aikaistanut hiilineutraalisuustavoitteen vuodesta 2050 vuoteen 2035. Päästövähennyksiä ja kiertotalouden hankkeita on tarkoitus toteuttaa Helsingissä yhteistyössä yrity maailman ja kaupunkilaisten kanssa.

Kaupunkistrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin kaupungin päästövähennysohjelmatyöryhmä on laatinut esityksen Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelmaksi (HNNH 2035). Ohjelmassa on esitetty niin kaupungin asukkaiden kuin työntekijöidenkin kiertotalous- ja ilmastotietouden edistämiseksi mm. alla olevia toimenpiteitä:

- Vahvistetaan ilmastonmuutoksen hillintätoimien ja kiertotalouden osaamista opetussuunnitelmissa ja yleensä koulutyössä. Kehitetään opettajien osaamista.
- Lisätään ympäristökasvatusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa.

- Kaupunki järjestää kursseja ja koulutusta ilmastonmuutoksen hillinnästä ja siihen sopeutumisesta sekä kierto- ja jakamistaloudesta työntekijöilleen, luottamusmiehille ja kaupunkilaisille.
- Pilotoidaan kirjastojen lainauspalvelujen laajentamista edelleen, esim. sähköpyörät, energiamittarit ja muut harvoin käytettävät välineet sekä palvelut, esim. tulostaminen, ompelukoneen käyttö.
- Kannustetaan kaupungin työntekijöitä ja kaupunkilaisia hankkimaan tuotteita Pakilan työkeskuksesta, Uusix-verstailta ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n myymälöistä.

HNH 2035:ssa on yhtenä toimenpiteenä myös esitetty kiertotalouden ja jakamistalouden tiekartan laatiminen. Laatimistyön aikana mahdollisesti tunnistettavat kaupunkiorganisaation kiertotalouteen liittyvät koulutustarpeet saadaan kirjattua toimenpiteiksi tiekarttaan.

HNH 2035:n elinkeinovaikutusten arviointia sekä viestintä- ja vuorovaikutussuunnitelmaa valmistellaan tällä hetkellä. Niiden valmistuttua ohjelma tulee poliittiseen päätöksentekoon.

Helsingin kaupunki haluaa edistää kiertotaloutta omassa toiminnassaan. Ympäristöpalvelut lähetti kaikille kaupungin toimialoille ja liikelaitoksille syksyllä 2017 kyselyn, jossa kartoitettiin kiertotalouden tuntemusta ja toteutumista kaupungin eri toiminnoissa. Kyselyn pohjalta on tarkoitus tehdä syventäviä haastatteluja, joiden tavoitteena on löytää jo käytössä olevia hyviä toimintatapoja tai mahdollisia yhteisiä kehittämiskohteita kiertotalouden kannalta.

Ympäristöpalvelut koordinoi ja kehittää kaupungin ekotukitoimintaa. Työntekijöiden keskuudessa toimivien ekotukihenkilöiden kaksipäiväisissä peruskoulutuksissa paneudutaan tiiviisti ympäristöasioihin. Muun muassa ilmastonmuutokselle ja Helsingin ilmastotiekartalle on koulutuksissa oma osuutensa. Lisäksi koulutuksiin sisältyy Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) edustajan esitys aiheesta ”Ajankohtaista jätehuollosta ja lajittelu pääkaupunkiseudulla”. Ekotukihenkilöt toimivat oman työyhteisönsä ympäristöasioiden tuntijoina, levittävät tietoa eteenpäin ja osallistavat muut työntekijät mukaan muuttamaan toimintatapojaan ympäristön kannalta fiksummiksi. Ekotukihenkilöt voivat lainata kaupungin ekotukitoiminnan koordinaattorilta HSY:n lajittelupeliä työpaikkansa henkilöstötempauksiin. Lisäksi HSY:n lajittelupeli on toimitettu niihin päiväkoteihin ja leikkipuistoihin, joissa toimii koulutettu ekotukihenkilö. Syksyllä 2018 pääkaupunkiseudun ekotukihenkilöille on suunnitteilla järjestää kiertotalousaiheinen seminaari. Kaupungin emo-organisaatiossa toimii tällä hetkellä noin 750 koulutettua ekotukihenkilöä.

KYMP Akademia kouluttaa kaupunkiympäristön toimialan henkilöstöä ja yhtenä teemana tulee olemaan ilmasto- ja kiertotalousasiat laajasti. Lisäksi toimialan ympäristöohjelmaan liittyen tullaan järjestämään erilaisia koulutus-/viestintätilaisuuksia.

Esimiesten JET-koulutukseen tulee sisältymään jatkossa oppimistehtävä, joka liittyy kaupunkistrategian ja toimintasuunnitelmien ympäristönäkökohtiin. Koulutukseen osallistuvat esimiehet tarkastelevat omia toimialojaan koskevia ympäristötavoitteita ja niiden suhdetta toimintasuunnitelmiin. Tehtävä toteutetaan yhteistyössä ympäristöpalveluiden kanssa.

Mia Nygårdin ym. aloitteessa esitetty ajatus kiertotalous- ja ilmastotiedouden sisällyttämisestä kaupungin työntekijöiden perehdytysmateriaaliin on erinomainen ja tukee osaltaan kaupungin strategian ja HNH 2035:n tavoitteiden saavuttamista. Kaupungin toimialojen tulee ryhtyä töihin asian edistämiseksi.

Ympäristöpalveluiden ylläpitämä Harakan luontokeskus on hiilineutraali vierailukohde, jossa kävijät pääsevät tutustumaan mm. pientuulivoimalaan ja erilaisiin aurinkoenergiaa hyödyntäviin laitteisiin. Ruuat voi lämmittää aurinkogrillillä tai –uunilla. Uusiutuvan energian teemaa käsitellään elämyksellisesti ja toiminnallisesti myös lasten saariseikkailuilla sekä koululaisten luonnon- ja ympäristötutkimuspäivillä.

Mikromuovit sisältyvät yläkoululaisten ja lukiolaisten luontokouluopetukseen. Näihin aiheisiin liittyen luontokoulun opettajille järjestetään jatkuvasti koulutusta. Kaupungin omat resurssit ympäristötietoisuuden kasvattamisessa ovat kuitenkin pienet. HSY hoitaa pääkaupunkiseudulla kuntien puolesta jätehuoltoon ja lajitteluun liittyvän neuvonnan. HSY antaa Mia Nygårdin ym. aloitteen johdosta oman lausuntonsa.

Ympäristöpalvelut käy mm. Pakilan työkeskuksen ja Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:n kanssa vuoropuhelua ja suunnittelee toimenpiteitä niiden näkyvyyden edistämiseksi ja profiilin nostamiseksi. Eräs keino tähän voi olla kaupungin keskusta avattava uusi keskustakirjasto Oodi. Oodiin suunnitellaan vuorovaikutustilaa, jossa kaupungin työntekijät voivat kohdata kaupungin asukkaita ja kannustaa näitä osallistumaan kaupungin kehittämiseen. Tämä on loistava tilaisuus lisätä asukkaiden ymmärrystä myös siitä, miten he voivat omilla valinnoillaan ja toiminnallaan edistää kiertotaloutta ja torjua ilmastonmuutosta. Oodissa voidaan esim. yhdessä ideoida kirjastojen roolin kehittämisestä jakamistaloudessa kaupunkilaisten tarpeiden pohjalta tai luoda näkyvyyttä Uusix-verstaille tai Kierrätyskeskukselle vaikkapa erilaisten pop up –myymälöiden tai kierrätyskalusteilla sisustettujen nurkkausten avulla.

28.11.2018

Ärende/22

Esittelijä

yksikön päällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Leona Silberstein, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 36883
leona.silberstein(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 14.08.2018 § 158

HEL 2018-004924 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä kiertotalouden ja ilmastotietoisuuden vahvistamista. Kestävän kehityksen periaatteet sisältyvät eri koulutusasteiden opetussuunnitelmiin. Kasvatuksessa ja opetuksessa otetaan huomioon myös YK:n Agenda 2030 -tavoitteet. Opiskelijat, oppilaat sekä lapset ja heidän perheensä ovat osallisia kestävän toimintakulttuurin kehittämisessä.

Varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa edistämään välineiden ja tilojen yhteiskäyttöä, kohtuullisuutta, säästäväisyyttä, korjaamista ja uusio- käyttöä. Perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisesti oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä omien oikeuksien ja vastuiden tuntemiseen ja eettiseen käyttöön. Opetuksessa edistetään ilmastotietoisuutta, tutkitaan kiertotalouden periaatteiden mukaisesti eri luonnonvarojen riittävyttä, ympäristön tilaa ja niiden vaikutusta ihmisten elinkeinoihin ja kulttuureihin. Oppilaita ohjataan tarkastelemaan talouden toimintaa eettisestä, ekologisesta ja globaalista näkökulmasta ja heitä ohjataan arvioimaan omien valintojen ja toiminnan vaikutusta ympäristölle. Ilmiöpohjainen oppiminen edesauttaa kiertotalouden ja ilmastotietouden käsittelyn yhdistämistä eri oppiaineiden kesken.

Toisen asteen opinnot tarjoavat opiskelijoille mahdollisuuksia kehitellä ideoita ympäristötietoisen toiminnan edistämiseksi ja tilaisuuksia uudenlaisten kestävän tulevaisuuden ratkaisujen luomiseksi tavoitteena ekososiaalinen sivistys sekä kannustetaan eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen. Opiskelijoiden opintoihin sisältyy ekologisesti kestävä kehitys, kiertotalous ja ekososiaalinen sivistys.

Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten ekotukihenkilöt, koulujen ekotiimit tai ympäristöraadit suunnittelevat, ohjaavat ja arvioivat yksikön toimintaa osana kestävän tulevaisuuden toimintakulttuurin suunnittelua ja kehittämistä.

Vapaassa sivistystyössä kestävä kehityksen laaja sisältö otetaan huomioon kaikkien aineiden opetusmenetelmissä ja oppimisympäristöissä. Sosiaalis-kulttuurisessa kestävässä kehityksessä lisätään yhteisöllisyyttä ja luodaan uusia oppimisympäristöjä, jossa ihmiset voivat opettaa toinen toisiaan ja jakaa tietoja ja osaamista, jopa ilman opettajan läsnäoloa.

Kouluissa, lukioissa ja ammatillisessa koulutuksessa on paljon erilaisia kiertotalouteen ja ilmastotietoisuuteen liittyvää toimintaa. Vihreän lipun päiväkoteja, kouluja ja oppilaitoksia on yhteensä 27. Helsinkiläisiä nuoria on osallistunut mm. valtakunnallisille Nuorten Akatemian ja WWF:n järjestämään nuorten ilmastohuippukokoukseen. Energiainsäästö 50/50-hankkeessa eräät koulut ovat vuosina 2016–2017 mitanneet energiankulutustaan ja saaneet koulun omaan käyttöön 50 prosenttia syntyneestä säästöstä. 6aika-hankkeessa on Helsinki asettanut haastesignaaleja myös liittyen kestäväan kehitykseen, kutsuna yrityksille innovoida yhdessä perusopetuksen ja lukiokoulujen kanssa uudenlaisia oppimisympäristöjä.

Päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa käytetään monipuolisesti eri tahojen tuottamia kestäväan kehityksen materiaaleja, esim. HSY, WWF, kierrätyskeskus. Kierrätys, ilmastotietous ja energiatehokkuus otetaan huomioon oppilaitosten oppimisympäristöjä kehitettäessä ja uusia tiloja suunniteltaessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen henkilöstön perehdyttämisessä edistetään ilmastotietoutta ja kierrätystaloutta. Kestäväan kehityksen näkökulma sisältyy Helsingin kaupungin henkilöstön toimintaa ohjaaviin eettisiin periaatteisiin.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Risto Keskinen, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 050 597 8748
risto.keskinen(a)hel.fi